

Tor Nørretranders' tale ved Klimamarchen

Taler

Tor Nørretranders
Forfatter

Dato

25. maj 2019

Sted

Mølleparken, Aarhus

1 Nu vågner vi

Nu vågner vi. Over hele verden, time for time, mens kloden drejer døgnet rundt, åbner vi øjnene og indser det enkle, som de unge i disse måneder år og år er ved at lære os alle sammen: Vi må tage det her alvorligt, vi må gribe ind og gribe fat om vores eget liv, hele tiden spørge hvad vi skal gøre. Hele tiden, i ethvert øjeblik, ved enhver handling, helt enkelt spørge: Ville det være godt for mig hvis alle gjorde som jeg er på vej til at gøre nu?

10

Ethvert liv, enhver handling kan være en begyndelse på noget bedre, en anden tid, en anden alvor, et andet engagement. En begyndelse på en glæde, en følelse af tilhør, en stolthed over at være menneske. Vi må hele tiden spørge os selv, om det vi gør, er noget vi ville elske hvis alle gjorde. Eller om vi lusker afsted med at gøre noget, vi inderst inde helst var fri for at se gentaget. Hvad vi hver især kan gøre er ikke meget, men det er nok til at det betyder noget, at det gør en forskel – og at vi kan spørge os selv om det er en del af problemet eller en del af løsningen.

20

Det handler ikke om afsavn, om nægtelse, om smalkost og fromhed. Det handler om at være stolt af sig selv og sit liv. At se det som en styrke og en livsbekræftelse at kigge efter biller og blomster hvor man bor i stedet for at drosle i metalrør til Sydøstasien for at dase i en strandstol. At elske sin elcykel i stedet for en osende benzinbil fra et andet århundrede. At se fremtiden i sine handlinger i stedet for fortiden. At nyde de rige smage i den vilde mad fremfor at nedkværne overdrevne oksebøffer med

30

bearnaisesovs. At opdage et univers af ting der gror selv fremfor det vi kommanderer frem i vores landbrug.

35 Vi vågner nu til indsigten i at mulighederne er enorme. Aldrig har der været så megen viden, så megen fantasi, så meget teknologisk snilde og så mange mennesker der kan læse og skrive som nu. Aldrig har vi haft så store muligheder for at skabe en bedre verden. Vi skal bare komme i gang. Ungdommen viser vejen. Over hele verden har skolestrejker, børnebevægelser, ungdomskløgt og enkle,
40 insisterende spørgsmål vakt vores opmærksomhed: Vi kan selv tage stilling til det. Det er ikke indviklet – der skal gøres noget.
Nu.

45 Det er ikke tid til at tøve, til at vente, til at bøje nakken i opgivenesshed. Vi kan ikke være passive nu, vi kan ikke afvente hovedkvarterernes og magtcentrenes beslutninger. De kommer først i gang, når vi er gået i gang. Politikerne følger deres vælgere og vælgerne er os. Vi skal gøre det vi tror på, sige det vi mener og kæmpe for det vi har kært. Så kommer politikerne med. Det er ikke
50 omvendt. Det er os, der er verden. Det er os verden venter på. Hver dag, hver morgen, hvert øjeblik: Er vi vågnet? Er vi der? Vil vi gøre det rigtige i stedet for det forkerte?

55 Det er de små beslutninger, det handler om. Små daglige beslutninger i lokalsamfundene, boligkvartererne, landsbyerne, skoleklasserne, sportsklubberne, kvindenetværkene, vennekredsene, familierne, i den enkeltes liv. Små ting, små handlinger – javel. Men hvis vi ganger de små handlinger med 7,5 milliard mennesker, så bliver det til store handlinger. Hvis vi alle sammen gør det vi
60 tror på, står ved det og er stolte af det, så kommer de alle sammen med, politikere, kapitalister, fagforeningsledere, borgmestre og rejsebureauer. Vi skal ikke vente på dem. Vi skal ikke give op. Vi skal gøre det vi tror på – så kommer de magtfulde med. Så følger de store beslutninger om infrastruktur,
65 teknologiudvikling, forureningsbeskatning og massiv støtte til de udviklingslande, der skal have hjælp til at undgå de fejltagelser, vi lavede i de rige lande.

70 Verden vågner. Den vedvarende energi skal bære fremtiden frem og
vi skal hjælpe til med at fremme den verden over. Vi kan skabe
eksempler i vores lokalsamfund, som de kan bruge i andre
lokalsamfund. Vi skal gøre videnskab, teknologi og visioner
tilgængelige for alle. Vi skal hjælpe os selv ved at hjælpe andre.
75 Vi skal fri af fortidens fejltagelser.

Vi er ved at vågne fra et mareridt. Et mareridt vi har haft i
10.000 år. Menneskehedens mareridt. Siden afslutningen af sidste
istid har vi bevæget os væk fra den livsform der har præget langt
80 det meste af menneskets to millioner år lange historie: livet som
jæger-samlere der levede af naturens egen overflod.

Klimaforandringen i slutningen af sidste istid fik vores forfædre
til at gribe til en teknik, de kendte, men indtil da havde valgt
85 ikke at bruge: landbrugets kontrol over verdens vækster. I stedet
for at lade naturen gro frit, skulle den under kontrol og styring.
Man pløjede alt det spontane ned og fik sine foretrukne afgrøder
til at dominere jorden. Resultatet var en massiv forurening med
kuldioxid, CO₂. Det meste af den CO₂ mennesker gennem historien
90 har ledt ud i atmosfæren stammer fra ændret jordbrug.

Industrialiseringen og de fossile brændsler er vigtigst i dag, men
ikke samlet set gennem historien.

95 Vi var bange. Bange for ikke at få nok at spise. Bange for
naturen, bange for verden. Vi troede vi var nødt til at tage
kontrollen for at kunne overleve. Nødt til at styre jorden, hente
energi i undergrunden og gemme affaldet i tønder. Vi stolede ikke
på verden. Vi tog magten over den, og nu indser vi at vi er ved at
100 ødelægge verden. Det er et mareridt, kontrollens mareridt, den
onde drøm om at verden ikke vil os det vel.

Men vi er ved at vågne fra mareridtet. Vi er ved at forstå at
verden er venlig, at der er masser af energi i det miljø, vi lever
105 i. Vi skal bare fange den med vindmøller, solfangere og biomasse.

Vi skal bare stole på verden og vores egen snilde, så er der nok

til alle. Verden er venlig, vi er velkomne i verden, vi hører til.
110 Vi er indfødte på planeten Jorden.

Klimakrisen er en uafviselig udfordring. Den rører ved alt hvad vi
gør, hvert eneste øjeblik i vores liv. Den er en fantastisk chance
for os. En opvågner. En enkel og altforandrende indsigt:
115 Mareridtet er forbi. Verden er venlig. Verden venter på os, på
vores venlighed. Verden venter på at vi vågner op til vores eget
liv. Verden venter med glæde.

Kilde
120 Originalt manuskript

Tags
Demonstrationstale

Relateret
125 Jesper Theilgaards tale ved Klimamarchen
25. maj 2019

Greta Thunbergs tale ved Klimamarchen
25. maj 2019

Connie Hedegaards tale ved Klimamarchen
25. maj 2019

URI
130 <https://www.dansketaler.dk/tale/tor-noerretranders-tale-ved-klimamarchen-2019-nu-vaagner-vi>

135

140

145